

12 november 2021

Verschenen op 11 november 2021 op [German Foreign Policy](#) (*)

Nederlandse vertaling door Ander Europa

Met dank voor de toelating tot publicatie

In een [vorig artikel](#) van German Foreign Policy werden de plannen voor een nieuwe EU-interventiemacht en de Duitse steun daarvoor besproken. Ondertussen werden meer details bekend, die in dit vervolgartikel aan bod komen.

De EU-vertegenwoordiger voor buitenland- en veiligheidsbeleid, Josep Borrell, stelt voor een snelle interventiemacht van 5000 man en nieuwe 'snelle hybride EU-responsteams' op te richten. Beide zijn opgenomen in de blauwdruk van het "[Strategisch Kompas](#)" van de EU, die Borrell op 10 november in Brussel heeft gepresenteerd. De blauwdruk is het afgelopen jaar [op Duits initiatief](#) opgesteld en is bedoeld om het buitenlands en militair beleid van de EU nieuwe slagkracht te geven. Het definitieve document moet in maart 2022 worden goedgekeurd. Het wordt op 15 november a.s. voorgelegd aan de ministers van Buitenlandse Zaken van de lidstaten. In de blauwdruk wordt de oprichting voorgesteld van een gezamenlijke militaire interventiemacht ('*EU Rapid Deployment Capacity*'), die volgens Borrell zonder de goedkeuring van alle EU-lidstaten kan worden ingezet en bijvoorbeeld naar Libië kan worden gestuurd om een staakt-het-vuren af te dwingen. Ook worden nieuwe maatregelen voorgesteld in de machtsstrijd tegen Rusland en China, waaronder de uitbreiding van de marine-aanwezigheid van de EU in de Indische en de Stille Oceaan. Met name Oost-Europese EU-lidstaten proberen een grotere onafhankelijkheid ('strategische autonomie') van de EU ten opzichte van de Verenigde Staten te voorkomen.

"Een gids voor actie"

Het plan om het buitenlands, maar vooral het militair beleid van de EU – dat tot nu toe vaak werd gehinderd door tegenstrijdige belangen van de lidstaten – nieuwe slagkracht te geven door het eens te worden over een 'Strategisch Kompas' is in 2019 al door de Duitse regering in Brussel gepresenteerd. [1] Op 16 juni 2020 gaven de ministers van Defensie van de EU de Europese commissaris voor Buitenlandse Zaken Josep Borrell de opdracht de ontwikkeling van een "Strategisch Kompas" te starten. Het belangrijkste element daarvan zou een 'dreigingsevaluatie' zijn, samengesteld door de inlichtingendiensten van de EU-landen. Dit is nog tijdens het Duitse voorzitterschap van de EU-Raad in de tweede helft van 2020 gerealiseerd. Op basis van deze evaluatie van de inlichtingendiensten werd vervolgens verder gewerkt aan het "Kompas". Intussen is een document van naar verluidt 28 bladzijden uitgewerkt dat op 15 november aan de ministers van Buitenlandse Zaken van de EU zal worden voorgelegd. In december zullen de EU-leiders een gewijzigde versie bespreken, terwijl het definitieve document tijdens het Franse EU-voorzitterschap waarschijnlijk in maart 2022 zal worden goedgekeurd. "Dit is niet het zoveelste EU-document, dit is een gids voor actie," benadrukte Borrell.[2]

Tegen Rusland en China

Naast regionale conflicten richt de blauwdruk van het 'Strategisch Kompas' zich naar verluidt vooral tegen Rusland en China. De "acties van Rusland in onze gemeenschappelijke buurlanden en op andere terreinen zijn in strijd met de visie van de EU op de wereld en haar belangen,"[3] aldus het document, dat er echter wel aan toevoegt dat de EU met Moskou moet blijven samenwerken op "enkele specifieke gebieden" zoals het klimaat. Er dreigen conflicten te ontstaan tijdens de onderhandelingen van 15 november aanstaande. Volgens een rapport hebben niet bij naam genoemde EU-diplomaten aangekondigd dat zij willen dat 'bedreigingen' door Moskou, van het gebruik van de energievoorziening als wapen tot 'hybride acties', expliciet in het document worden genoemd. Volgens het ontwerp is China "een partner, een economische concurrent en een systemische rivaal", drie karakterisering die verband houden met de Duitse economie en het buitenlands beleid van Berlijn.[4] Terwijl de samenwerking met de Volksrepubliek op bepaalde gebieden moet worden voortgezet, moet de EU streven naar uitbreiding van haar marine-aanwezigheid in de Indische en Stille Oceaan, zoals patrouilles en gezamenlijke oefeningen met Japan, Zuid-Korea, Vietnam, Indonesië en India.[5]

Coalities van vrijwilligers

De oprichting van een nieuwe interventiemacht van de EU, die reeds op 6 mei was voorgesteld door 14 EU-staten, waaronder Duitsland, Frankrijk, Italië en Spanje, zal een bijzondere betekenis krijgen. De strijdmacht van maximaal 5.000 manschappen zal land-, lucht- en zeemachtcomponenten omvatten. Zij zal bestaan uit 'flexibele modules die zijn afgestemd op concrete situaties' om 'snel inzetbaar' te zijn. Volgens berichten zou de EU in 2022 overeenstemming bereiken over 'operationele scenario's' en in 2023 beginnen met regelmatige live-oefeningen.[6] Vanaf 2025 zou de troepenmacht met de naam 'EU Rapid Deployment Capacity' operationeel moeten zijn. Om te voorkomen dat een inzet wordt gedwarsboord door onenigheid tussen lidstaten - zoals het geval is bij de sinds 2007 volledig operationele EU-gevechtsgroepen - "moet de besluitvorming plaatsvinden op basis van flexibelere afspraken." Zo zou de EU, zoals de Duitse minister van Defensie Kramp-Karrenbauer onlangs eiste, oorlog moeten kunnen voeren met *coalitions of the willing*, [allianties van lidstaten die zich daartoe bereid verklaren] waarin een deel van de lidstaten niet zou deelnemen.[7] Hiervoor zou het gebruik van een 'constructieve onthouding' bij een beslissende stemming dienst kunnen doen, zo werd gesteld.[8]

"Alleen als het nodig is"

Er komen echter nog steeds meningsverschillen aan de oppervlakte. Zo zou een Oost-Europees diplomaat hebben gezegd dat 'unanimiteit het leidende beginsel van de EU' moet blijven.[9] Verscheidene Oost-Europese staten, met name Polen en de Baltische staten, staan erom bekend dat zij opteren voor samenwerking met de VS en de NAVO, en sceptisch blijven tegenover onafhankelijke

militaire operaties van de EU. Om deze bezwaren, maar ook de druk van Washington, af te zwakken, wordt de 'strategische autonomie' die Brussel nastreeft – vooral op initiatief van Frankrijk en Duitsland – niet expliciet genoemd in de blauwdruk van het 'Strategisch Kompas'. In plaats daarvan stelt het document alleen dat de EU 'meer verantwoordelijkheid voor haar eigen veiligheid' moet nemen; zij moet 'waar mogelijk met partners' en 'alleen wanneer nodig' te werk gaan. Bovendien zou de EU het komende jaar een 'veiligheids- en defensiedialoog' met de Verenigde Staten op gang moeten brengen, aldus het ontwerpdocument. Wat de relatie tussen de EU en de NAVO betreft, wordt in het 'Strategisch Kompas' verwezen naar de gezamenlijke verklaring van de twee bondgenootschappen, die dit jaar zal worden gepresenteerd.

Krimpende manoeuvreerruimte

Uit verklaringen van de EU-commissaris voor Buitenlandse Zaken Borrell over de achtergrond van het 'Strategisch Kompas' blijkt dat een van de bepalende factoren bij de formulering van strategieën in Brussel de beginnende neergang van het Westen is. Een groep deskundigen van de Duitse Raad voor Buitenlandse Betrekkingen (DGAP) merkte onlangs op dat "veel landen in de directe omgeving van de EU" een "groeierende afhankelijkheid van Rusland, China of zelfs Turkije ontwikkelen;" als gevolg daarvan "verliest Duitsland nationaal en internationaal steeds meer zijn manoeuvreerruimte. "[10] Borrell geeft toe dat de dreigingsanalyse van de EU laat zien dat "we in een veel vijandigere wereld leven, dat onze economische en strategische ruimte steeds meer betwist worden, en onze politieke ruimte steeds meer aangetast. "Vandaag "komen de bedreigingen van overal". Brussel reageert daar natuurlijk niet op met een deëscalatie, maar met een verhoogde bewapeningsopbouw. Als aanvulling op de nieuwe interventiemacht, stelt het 'Strategisch Kompas' de oprichting voor van andere eenheden: de 'EU Rapid Hybrid Response Teams', om snel te reageren op hybride aanvallen. De EU gaat ervan uit dat er momenteel een 'hybride aanval' plaatsvindt aan de grenzen van Polen en Litouwen met Wit-Rusland, waar – met instemming van de Wit-Russische autoriteiten – vluchtelingen hun toevlucht zoeken in de Unie.[11] Andere 'hybride aanvallen' worden in de toekomst verwacht.

XXX

(*) German-Foreign-Policy.com wordt gerealiseerd door een groep onafhankelijke journalisten en sociale wetenschappers die "permanent de hernieuwde pogingen van Duitsland opvolgen om terug een hoge machtsstatus te verwerven op economisch, militair en politiek vlak." De meeste artikels zijn zowel in het Duits als het Engels beschikbaar.

[1] Zie ook [The EU's Strategic Compass](#)

[2] Alexandra Brzozowski: [Europe has to become a security provider, says EU's Borrell](#). euractiv.com

10.11.2021.

[3] Alexandra Brzozowski: [LEAK: What the EU's future military strategy could look like](#). euractiv.com
10.11.2021.

[4] Zie ook [Der neue Systemkonflikt \(II\)](#).

[5] Alexandra Brzozowski: [LEAK: What the EU's future military strategy could look like](#). euractiv.com
[10.11.2021](#).

[6] James Crisp: [EU could deploy new military force without asking permission of all member states](#).
telegraph.co.uk 10.11.2021.

[7] Zie ook [EU: coalities van oorlogsvrijwilligers](#)

[8], [9] Alexandra Brzozowski: [LEAK: What the EU's future military strategy could look like](#). euractiv.com
10.11.2021.

[10] Zie ook [Strategy Recommendations for the Next German Government \(I\)](#)

[11] Zie ook [Flüchtlingssterben im Niemandsland \(II\)](#).

Hits: 108

Dit delen:

[Facebook](#)

[Twitter](#)